

Sote-uudistus – kuinka sitten kävikään?

Juha Myllymäki
Lakiasiain johtaja

Etunimi Sukunimi
@twittertili

Päiväys

Perusoikeudet – itsehallinto – integraatio

- *Edellä olevan perusteella perustuslakivaliokunta pitää esityksen perusratkaisua (HE 324/2014) — laajaa integraatiota ja toimijoiden kantokyvyn vahvistamista — hyväksyttävänä ja pidemmällä tähtäimellä julkistalouden kantokyvyn ja siihen liittyen sosiaalisten perusoikeuksien sekä yhdenvertaisuuden turvaamisen kannalta perusteltuna. Toisaalta valiokunnan mielestä **ei ole valtiosääntöoikeudellisesti riittävää arvioida sääntelyä ainoastaan sosiaalisten perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta, vaan erityisesti järjestelmän uudistamisen hallinnollista toteuttamistapaa ja palvelujen rahoitusvastuuta on syytä tarkastella myös muiden perustuslain säännösten valossa** (vrt. PeVL 20/2013 vp - HE 324/2014, s. 3/II ja PeVL 37/2006 vp, s. 3/I).*

Nostoja uudistuksen varrelta (kuntayhtymä)

- *Kuntayhtymä on yksi mahdollinen vaihtoehto, mutta toteuttamistapa ei saisi kokonaisuutena arvioiden olla kansanvaltaisuusperiaatteen tai rahoitusperiaatteen vastainen.*
  - *Kokonaisarvioinnissa huomioitava mm: Alueiden koko, kuntayhtymän tehtävät ja toimivalta, rahoitusjärjestelyt, vastuiden jakautuminen valtio/kunta/kuntayhtymä, kuntayhtymän ylimmän päättävän elimen kokoonpano, valintatapa ja päätöksentekomenettely.*
- *Kuntayhtymään liitettävät vaalit vahvistaisivat kansanvaltaisuutta, mutta toisaalta heikentäisivät kuntapohjaisuutta ja kaventaisivat kuntien mahdollisuutta antaa sitovia ohjeita ja vaikuttaa kuntien menoihin (lähestyisi perustuslain tarkoittamaa itsehallintoa kuntia laajemmalla alueella)*

Nostoja uudistuksen varrelta (kuntayhtymä)

- *Muut kuin kuntapohjaiset rahoitusmallit heikentävät kuntapohjaisuutta ja viittaavat itsehallintoon kuntia laajemmalla alueella tai valtion lisääntyvään ohjaukseen.*
- *Kuntien verotusoikeudella tulee olla todellinen merkitys kuntien mahdollisuudessa päättää itsenäisesti taloudestaan. Kunnille säädettävä rahoitustehtävä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuutta päättää itsenäisesti taloudestaan.*
- *Uudistuksen seurauksena kunnallisveroprosenttien erot eivät saa kasvaa merkittävästi nykyisestä (yhdenvertaisuus).*

Nostoja uudistuksen varrelta (maakunta)

- *Siirrettäessä kunnalta tehtäviä toiselle organisaatiolle tuloveroprosenttia on mahdollista lakisääteisesti alentaa **rahoitusperiaatteen** mukaisesti.*
- *Kunnan omaisuutta koskevissa järjestelyissä on huomioitava kunnan taloudellinen itsemääräämisoikeus. Vaikutukset **kompensoitava**, mikäli vaarantavat kuntien mahdollisuudet päättää itsenäisesti taloudestaan ja hallinnostaan.*
- *Uudistuksen vaikutuksia tulee arvioida **kokonaisuutena** mukaan lukien valtionosuusjärjestelmän muutokset.*
- *Kuntien **tuottajaroolin** poissulkemiselle (yleisen toimialan rajoittaminen) tulee esittää perusoikeuksien turvaamiseen liittyviä perusteita.*

- Perustuslaki tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kannalta kolme relevanttia itsehallinnon tasoa: Valtio, kunnat ja itsehallinto kuntia laajemmalla alueella. Uudistukset pohjautuvat järjestämisvastuun osalta johonkin näistä kolmesta vaihtoehdosta.
  - Kunnallishallinnolla vakiintunut asema eikä esimerkiksi perustuslain 121.4 §:ssä tarkoitettu itsehallinto voi kokonaan korvata sitä. Kunnilla verotusoikeus.
  - PL 121.4 § mukaisella itsehallinnolla ei välttämättä tarvitse olla verotusoikeutta mutta se vahvistaisi maakunnan itsehallintoa.
  - PL 121.4 §:n mukaisen itsehallintoalueen tehtävistä, hallinnon ja rahoituksen järjestämisestä on säädettävä lailla.

Missä nyt mennään?

- Maakuntavaihtoehto lähtökohtana.
- Uusimaa erillistarkastelussa (2019).
  - Erilaisia toteutusvaihtoehtoja paikallisista olosuhteista lähtien?
- Maakunnalle mahdollisesti siirtyvät mahdolliset muut tehtävät selvitetään 2020 mennessä.
- Maakunnan verotusoikeus arvioidaan erikseen 2020 mennessä.
- Kuntien tuottajarooli arvioidaan 2019.
- Täytäntöönpanotoimia ei edellytetä tässä vaiheessa.
- Valmistelu edellisten vaalikausien valmistelun pohjalta ja perustuslailliset reunaehdot huomioiden.

Kiitos

Juha Myllymäki
+358 50 408 4392
juha.myllymaki@kuntaliitto.fi

Finlands framgång skapas lokalt

Kommunförbundet.fi

PB 200, 00101 Helsingfors
Kommunernas hus, Andra linjen 14
00530 Helsingfors

